

۱ در کدام بیت، واژگان کهن را که امروزه به گونه دیگری به کار می‌رود، نمی‌توان یافت؟

- ۱ راضی به رزق بی‌شر و شوری قناعتم / زنبورخانه در نظرم نان اغنیاست
- ۲ هر که باشد عاشق جانان نپردازد ز جان / هر که باشد طالب گوهر نه اندیشد ز آب
- ۳ پس آنکه ناخن چنگی شکستند / ز روی چنگش ابریشم گسستند
- ۴ به خونم گر بیالاید دو دست نازنین شاید / که قتلیم خوش همی‌آید ز دست و پنجه قاتل

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۳

۲ مفهوم بیت زیر از کدام بیت دریافت می‌شود؟

«قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بایدش»

- ۱ اعتبار سربلندی در فروتن بودن است / چشمه شد فواره وقتی بر سر خود پا گذاشت
- ۲ چون شکست آینه حیرت صد برابر می‌شود / بی‌سبب خود را شکستم تا ببینم چیستم
- ۳ همیشه قسمت فواره سرنگوش شدن است / تو نیز مثل من ای دوست برمخیز، بس است
- ۴ عشق می‌بازم که غیر از باختن در عشق نیست / در نبردی این چنین هرکس به خاک افتاد برد

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

۳ در کدام بیت دو نکته برجسته قلمرو زبانی موجود در کلیله و دمنه و شعر عطار (مذکور در کتاب) به چشم می‌خورد؟

- ۱ چو روباهان و خرگوشان منه گوش / به روبه‌بازی این خواب خرگوش
- ۲ دو سوراخ چون روبه حيله ساز / یکی سوی شهوت یکی سوی آرز
- ۳ این سگ‌صفتان کنند ای آهوچشم / ناگاه تو را صید ز روبه‌بازی
- ۴ چو منی را فلک بیازارد / خردش بی‌خرد نینگارد؟

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

۴ وجود بعضی از واژگان، در همه ابیات، یادآور نقد شعر عطار در کتاب درسی است؛ به جز:

- ۱ نوپاک باش و مدار ای برادر از کس باک / زنند جامه ناپاک گازران بر سنگ
- ۲ چه خوش گفت آن تهی‌دست سلحشور / جوی زر بهتر از پنجاه من زور
- ۳ بیاموزم این کودکان را همی / برون زین نیارم زدن خود دمی
- ۴ دو سوراخ چون روبه حيله ساز / یکی سوی شهوت یکی سوی آرز

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

مفهوم کدام بیت با بیت زیر، یکسان است؟
«قطرهٔ آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بآیدش»

- ۱ از مردم کم ظرف نیاید سفر بحر / پیداست حبابی چه نفس داشته باشد
- ۲ شده است موج به بحر از شکستگی غالب / شکسته باش چو خواهی تو را ظفر بخشد
- ۳ ز نقش، باد به دست است موج دریا را / صدف ز ساده‌دلی مخزن گهر باشد
- ۴ گواه رهرو آن باشد که سردش یابی از دوزخ / نشان عاشق آن باشد که خشکش بینی از دریا

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

همه‌ی گزینه‌ها بیان‌گر ویژگی‌های زبانی ابیات زیر است؛ به‌جز:
«آس شدم زیر آسبای زمانه / نیسته خواهم شدن همی به کرانه
زاد همی ساز و شغل خویش همی پز / چند پزی شغل نای و شغل چغانه»
۱ کاربرد شبکه‌ی معنایی تناسب.
۲ کاربرد تاریخی دستور و کوتاهی جمله‌ها.
۳ کمی واژگان غیرفارسی و وجود واژگان کهن.
۴ ساده و عینی بودن ظاهر شعر و ذهنی و معنوی بودن نتیجه‌ی آن.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

مفهوم بیت زیر از کدام بیت، دریافت می‌شود؟
«سجده نتوان کرد بر آب حیات / تا نیابم زین تن خاکی نجات»
۱ زین بند گران که این تن توست / چون هیچ نیایدت رهایی؟
۲ به جان جهان کی رسد رهرو عشق / اگر دل ز جان و جهان برنگیرد
۳ برگذر زین تنگنای ظلمت اینک روشنی / در گذر زین خشکسال آفت اینک مرحبا
۴ تن آسوده نداند که دل خسته چه باشد / من گرفتار کمندم تو چه دانی که سواری؟

سراسری-انسانی-۹۹

در همه‌ی ابیات شاعر «مغتنم شمردن عمر» را توصیه می‌کند؛ به‌جز:
۱ اگر از نوبهاران برگ سبزی نیست در بارت / رخ زردی به دست آور در ایام خزان آخر
۲ سرآمد در غم سود و زیان سرمایه‌ی عمرت / غم سرمایه خور تا چند از سود و زیان آخر
۳ به فکر آشیان آرایبی افتادی نمی‌دانی / که ماری می‌شود هر خار و خس زین آشیان آخر
۴ به غفلت مگذران یکسر بهار زندگانی را / چراغی بفرورز از آتش این کاروان آخر

سراسری-انسانی-۹۹

مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات، تفاوت دارد؟
۱ تشنه‌چشمان را ز نعمت سیر کردن مشکل است / دشت اگر دریا شود ریگ روان سیراب نیست
۲ سیر چشمی می‌کند دل را ز دنیا بی‌نیاز / گوهر قانع ز روی تلخ دنیا فارغ است
۳ چو حافظ در قناعت کوش و از دنیای دون بگذر / که یک جو منت دونان به صد من زر نمی‌ارزد
۴ سیر چشمانیم، ما را بر زر گل چشم نیست / برگ سبزی از گلستان خون‌بهای ما بس است

سراسری-انسانی-۹۹

ابیات زیر با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟
 «نهنگی بچه‌ی خود را چه خوش گفت / به دین ما حرام آمد کرانه
 به موج آویز و از ساحل بپرهیز / همه دریاست ما را آشیانه»

- ۱) گر موج خیز حادثه سر بر فلک زند / عارف به آب تر نکند رخت و پخت خویش
- ۲) موجیم که آسودگی ما عدم ماست / ما زنده از آنیم که آرام نگیریم
- ۳) صائب از فرد روان باش که چون موج سراب / رو به دریای عدم می‌برد این قالب‌ها
- ۴) تو سعی کن که به روشندلان رسی صائب / که سیل واصل دریا چو شد زلال شود

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

کدام بیت، فاقد مفهوم بیت زیر است؟
 «صبر بر جور فلک کن تا برآیی رو سفید / دانه چون در آسیا افتد تحمّل بایدهش»

- ۱) از صبر تلخ چاره‌ی من می‌کند طبیعت / بیچاره‌ام چه چاره ز بیچارگی مرا
- ۲) مکن ز بستگی کار شکوه چون خامان / که صبر غنچه گره را گره‌گشا کرده است
- ۳) گرچه رنجوری صبوری کن که در دار فنا / هر چه آید بر سر فرزند آدم بگذرد
- ۴) صبوری ورز اگر خواهی که کام دل به دست آری / سرانجام همه کارت بود از صبر پا برجا

سراسری-انسانی-۹۸

کدام بیت «فاقد» مفهوم بیت زیر است؟
 «چون نخواهی کت ز دیگر کس جگر خسته شود / دیگران را خیره‌خیره دل چرا باید خلید»

- ۱) آن چه دی کاشته‌ای می‌کنی امروز درو / طمع خوشه گندم مکن از دانه جو
- ۲) آن‌که کردار بد روا بیند / خود ز کردار خود جزا بیند
- ۳) انگشت مکن رنجه به در کوفتن کس / تا کس نکند رنجه به در کوفتن مشت
- ۴) جفاهای تو نزد من مکافاتش بجا باشد / ولیکن آن کند هرکس که از اصلش سزا باشد

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

مفهوم قطعه‌ی زیر از کدام بیت دریافت می‌شود؟
 «چو دخلت نیست خرج آهسته‌تر کن / که می‌گویند ملاحان سرودی
 اگر باران به کوهستان نبارد / به سالی دجله گردد خشک رودی»

- ۱) فرزند شمع اقبال به نور خویشتن آری / چراغ مهر عالم‌تاب مستغنی است از روغن
- ۲) ابلهی کاو روز روشن شمع کافوری نهد / زود باشد کش به شب روغن نماند در چراغ
- ۳) کرد خرج آب و گل کوتاه بینی‌ها مرا / پیش‌تر از خانه می‌بایست خود را ساختن
- ۴) قطره‌ی آبی که دارد درنظر گوهر شدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بایدهش

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

کدام بیت با بیت زیر، قرابت مفهومی دارد؟

«من نمی‌گویم زیان کن یا به فکر سود باش / ای ز فرصت بی‌خبر در هر چه هستی زود باش»

۱ فرصت شمار صحبت کز این دو روزه منزل / چون بگذریم دیگر نتوان به هم رسیدن

۲ سعدیا دی رفت و فردا هم‌چنان معلوم نیست / در میان این و آن فرصت شمر امروز را

۳ از کران تا کران لشکر ظلم است ولی / از ازل تا به ابد فرصت درویشان است

۴ ز خود بهتری جوی و فرصت شمار / که با چون خودی گم کنی روزگار

سراسری-انسانی-۹۹

در کدام گزینه، همه‌ی آرایه‌های موجود در بیت زیر، ذکر شده است؟

«همه سرسبزی سودای رخت می‌خواهم / که همه عمر من اندر سر آن سودا شد»

۱ استعاره، مجاز، کنایه، واج‌آرایی

۲ حسن تعلیل، کنایه، مجاز، مراعات نظیر

۳ کنایه، تشبیه، ایهام، واج‌آرایی

۴ تشبیه، استعاره، مراعات نظیر، جناس تام

کنکوره‌ای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۱

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۱) ترکیب زنبورخانه به جای لانه زنبور

۲) جدانویسی نشانه منفی ساز فعل: نه اندیشید

۳) به کارگیری کلمه بگسست در معنی بریده شدن

۴) در این بیت واژه قاتل در معنای کشنده به کار رفته است که مطابق کاربرد امروزی است.

۲

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت صورت سؤال در پی بیان این نکته است که فروتنی موجب ارزشمندی انسان می شود و با تمثیل قطره آبی که در صدف به مروارید بدل می شود این مفهوم را بیان کرده است. در بیت گزینه ۱ هم شاعر اعتبار سربلندی را در فروتن بودن می داند و در مصراع دوم بیت هم با مثال چشمه و فواره این مفهوم را توضیح می دهد. تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۲: شاعر با مثال شکستن و چند تکه شدن آینه «خودشکنی» را نفی می کند. (مفهوم مقابل بیت صورت سؤال)

گزینه ۳: شاعر با مثال سرنگون شدن فواره در پی بیان نفی برخاستن و عزم چیزی کردن است.

گزینه ۴: «به خاک افتادن» در مصراع دوم بیت کنایه از «کشته شدن» است، نه فروتنی. شاعر می گوید در عشق باید کشته شد تا به کمال رسید.

۳

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در ویژگی های زبانی شعر عطار به موارد زیر اشاره شده است که در اشعار گزینه ها هم دیده می شوند:

- ترکیب سازی: مانند «روبه بازی» و «حیله سازی»

- وجود واژگان کهن

- کاربرد شبکه معنایی

- کاربرد تاریخی دستور و ...

در ویژگی های زبانی متن کلیله و دمنه نیز موارد زیر دیده می شوند که مشابه این کاربردها در ابیات گزینه ها وجود دارد:

- جمع کلمه «موش» با نشانه «ان»

- جدانویسی نشانه منفی ساز فعل

- کاربرد «را» به معنی «برای» و ...

در بیت گزینه ۱ کلمه های «روبه» و «خرگوش» در مصراع اول با نشانه جمع «ان» آمده اند. در مصراع دوم نیز «روبه بازی» دیده می شود که مثالی برای ترکیب سازی است. پس در این بیت از میان نشانه های زبانی مذکور دو ویژگی زبانی برجسته دیده می شوند. نشانه های زبانی در ابیات سایر گزینه ها عبارتند از:

گزینه ۲: «حیله ساز» در مصراع اول مثالی از ترکیب سازی است.

گزینه ۳: «روبه بازی» در مصراع دوم این بیت هم مثالی از ترکیب سازی است.

گزینه ۴: کاربرد شکل تاریخی فعل ها مانند «نینگارد».

۴

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در شعر عطار، واژه هایی مانند «گازر»، ترکیب سازی هایی مانند «حیله سازی» و کاربرد افعال در شکل تاریخی (مانند: به کار آید همی) دیده می شود. در ابیات گزینه های ۱ و ۴ واژه های «گازران» و «حیله ساز» به کار رفته اند و در بیت گزینه ۳ هم فعل «بیاموزم همی» در مصراع اول کاربرد فعل طبق دستور تاریخی را نشان می دهد.

۵

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۶

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۹ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه‌ی ۱ شاعر طمع و زیاده‌خواهی را تقبیح می‌کند، در حالی‌که در ابیات دیگر مفهوم اصلی «ستایش قناعت و سیرچشمی» است.

۱۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ابیات صورت سؤال، به این مفهوم محوری اشاره دارند که باید مدام در تلاش و تکاپو بود و از راحت‌طلبی پرهیز کرد. معنای حیات در همین جهد و تلاش مداوم است و کسی‌که فقط در فکر آسودگی و راحتی باشد، عملاً از مفهوم زندگی و حیات دور شده است. مفهوم سایر ابیات:

گزینه‌ی ۱: عارفان حقیقی، از ناملایمات و سختی‌های حوادث ناراحت نمی‌شوند و آرامش خود را از دست نمی‌دهند.

گزینه‌ی ۲: مفهوم زندگی ما در تلاش و تکاپوست، اگر به راحت‌طلبی روی بیاوریم، گویا زنده نیستیم.

گزینه‌ی ۳: شاعر می‌گوید بایستی از کسانی باشیم که در تنهایی و انزوای خویش به اندیشه و سیر و سلوک می‌پردازند، چرا که اغلب گروه‌های آدمیان، مسیر اشتباه و رو به نابودی را در زندگی برمی‌گزینند و به راه خطا می‌روند.

گزینه‌ی ۴: در این بیت، شاعر لزوم پیوستن به انسان‌های کامل و روشن‌بین را مورد تأکید قرار می‌دهد.

۱۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۱ به عدم صبوری اشاره می‌کند در حالی‌که صورت سؤال و گزینه‌های دیگر به صبوری توصیه می‌کند.

۱۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۱۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ابیات صورت سؤال را سعدی در ضمن حکایتی از گلستان آورده و منظور این است که اگر انسان بیش‌تر از دخل و درآمدش خرج کند، بالاخره روزی خواهد رسید که کفگیرش به ته دیگ بخورد. در گزینه ۲ هم شاعر شخصی را که در روز چراغ را روشن می‌کند ابله می‌داند، چرا که روغن چراغش تمام شده و شبش تاریک خواهد شد.

۱۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در بیت صورت سؤال، شاعر صرفاً به غنیمت شمردن فرصت توصیه می‌کند و البته انجام کار خاصی را در این فرصت مدنظر ندارد. در میان ابیات گزینه‌ها، تنها بیت گزینه‌ی ۲ است که تنها بر غنیمت دانستن وقت تکیه دارد.

۱۵ گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. استعاره: سرسبزی سودای رخ / مجاز: سر ← قصد و اندیشه / کنایه: عمر در سر چیزی سودا شدن: در راه آن سپری شدن / واج‌آرایی: تکرار «س» «ر»

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴

